

Budsjett 2024

Kommunedirektørens forslag

Økning i frie inntekter (skatt og rammetilskudd fra staten) fra 2023 til 2024 (kilde: Statsforvalteren i Trøndelag)

2023: ca. 499 millioner kroner

2024: ca. 534 millioner kroner

Økning: 35 millioner kroner (7%). Skal dekke lønns- og prisvekst, demografiendring og økte pensjonsutgifter

Stram økonomisk situasjon

Budsjett 2024

- Meget stramme driftsrammer til enhetene
 - Endring i tjenestebehov i år som ikke var innarbeidet i økonomiplanen
 - Statlig forutsetning om prisvekst på varer og tjenester synes ikke å stemme med opplevd prisvekst
 - Sykefraværskostnader - utfordrende å rekruttere kvalifiserte medarbeidere og vikarer
- Reduksjon i utbyttet fra TrønderEnergi
- Usikkerhet i konsesjonskraftinntektene

Stram økonomisk situasjon

- Kommunal deflator er en vektet faktor mellom beregnet lønnsvekst og beregnet prisvekst
 - kommunesektorens KPI
- Forslag til statsbudsjett 2024:
 - Deflator 2023 4,5%
 - Deflator 2024 4,3%

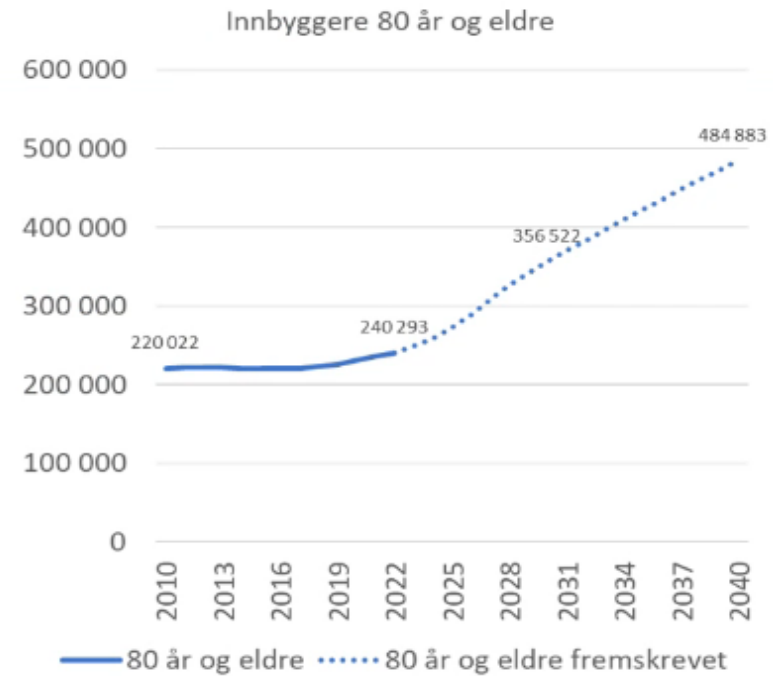
Realistisk?

Statsforvalteren i Trøndelag:

Andre utfordringer for kommunesektoren framover

- Sterk vekst i innbyggere 80 og eldre starter nå
 - Tilgang på arbeidskraft
- Bosettingsbehov ca 35 000 flyktninger i 2024
 - Har kommunene de riktige virkemidlene?
 - Potensial for arbeidsstyrken på litt sikt
- Samfunnssikkerhet inkludert klimaendringer
- Statlig detaljstyring og innbyggerforventninger

Budsjett 2024

1. Bygger på forslag til statsbudsjett 2024
2. Viderefører i hovedsak driften fra 2023
3. Alle tallfestede konsekvensjusteringer fra enhetene er innarbeidet
4. Justert for lønns- og prisvekst
5. Følger opp kommunestyrets vedtatte Økonomiplan 2024-2027
 - Styrking av legevaktjenesten, ny driftsavtale / driftsform for legetjenesten, etablering av distrikthelsesenter og renovering av ODMS-lokaler
 - Nye avtaler med privatpraktiserende veterinærer
 - Nybygg Høgmo barnehage
 - Etablering av boligtomteområder
 - Bevilgning til administrering av universitetsavtalen med NTNU
 - Driftsmargin 1,1%

6. Oppgaver overført fra 2023 til 2024: Ordning av arkivsaker, allmenntaksering eiendomsskatt, sluttbehandling av kommuneplanens samfunnsdel med arealstrategi, helseplattformen (ca. 10 mill. kr.)
7. Netto økt aktivitet innvandrer-tjenesten (ca. 15 mill. kr. til fond)

Tiltak innmeldt i tertialrapporter og etter vedtatt økonomiplan som er innarbeidet i budsjett 2024 (konsekvensjusteringer, ca. 7,6 mill. kr.)

- Utbytte fra TrønderEnergi redusert med ca. 2 mill. kr.
- Fagforeningen FO – frikjøp 10% (ca. kr. 70.000)
- 30% stilling ved helse og velferdskontoret, finansiert i 2024 av Plan og forvaltning sitt disposisjonsfond (*kr. 210.000*)
- Endring i politisk organisering og godtgjøring 2023 - 2027 (ca. kr. 300.000) + folkevalgtopplæring 2024 (ca. 200.000)

- Hjemmetjenesten (ca. 2 mill. kr.)
 - Ny leasingavtale biler (ca. kr. 250.000)
 - Videreføring av avlastningstilbud (ca. 1,6 mill. kr.)
 - Netto økte vedtakstimer til aktivitetskontakt (ca. kr. 300.000)
 - Netto økte vedtakstimer til omsorgslønn (ca. kr. 200.000)
 - Nyetablert tjenestetilbud i boliger for psyk. utvikl.hemmede (ca.1,4 mill kr.)
 - Kjøp av tjenester for vask av arbeidstøy (kr. 250.000)
 - Avsluttet tjenestevedtak, Hjemmetjenesten (-2 mill. kr.)
- Oppdal helsesenter (ca. 2,2 mill. kr.)
 - Behov for 1:1-bemanning

- Helse og familie (-0,4 mill. kr.)
 - Styrke drift av ressurskrevende tjeneste (2 mill. kr.)
 - Avsluttet vedtak ressurskrevende tjenester Helse og familie (-2,4 mill. kr.)
- Plan og forvaltning (0,7 mill. kr.)
 - Stillinger tidligere finansiert via selvkost må finansieres utenfor selvkost (antall saker innenfor alle selvkostområder har gått ned. Samtidig har arbeidet med kommunale planer økt)
- Tekniske tjenester (0,3 mill. kr.)
 - Økt beredskapstillegg til brøyteentreprenører
 - Rammene er fortsatt stramme selv om enhetene er kompensert for tiltakene ovenfor
 - Endringer gjennom året spiser opp det økonomiske handlingsrommet

Ikke funnet rom for følgende tiltak (jfr. kommunestyrets punkt 3 i vedtaket i økonomiplan 2024-2027):

«Kommunestyret er spesielt bekymret for at det ikke er rom til følgende driftstiltak i økonomiplanen 2024-2027:

1. Hjemmetjenesten: Økt bemanning på natt ved hjemmesykepleien (ca. 1,6 mill. kr. pr. år)
2. Oppdal helsesenter: Økt grunnbemanning ved sykehjemsavdelingene (ca. 2,3 mill. kr. pr. år)
3. Drivdalen oppvekstsenter, Høgmo og Pikhaugen barnehager og Midtbygda oppvekstsenter - Bedre bemanning rundt 1-åringen i barnehagen (ca. 1,6 mill. kr. pr. år, ca. 3,2 mill. kr. pr. år fra år 3).

Kommunestyret ber kommunedirektøren i prioritert rekkefølge se på muligheten for å innarbeide disse tiltakene i forbindelse med budsjettarbeidet for 2024. Kommunestyret ber også om at arbeidet med kunnskapsgrunnlaget brukes som grunnlag.»

Sum = ca. 5,5 mill. kr. i 2024 og 2025, ca. 7,1 mill. kr. fra og med 2026.

Politisk handlingsrom – konsekvenser:

- Omprioritere mellom eller innenfor tjenestene / ta ut driftstiltak fra kommunedirektørens budsjettforslag
 - Konsekvensene er avhengig av hvor endringene skjer
- Øke eiendomsskatten:
 - høyere eiendomsskatt for innbyggere og fritidsinnbyggere
- Forlenge avdragstiden på lån:
 - dyrere for kommende generasjoner samt økte rentekostnader
- Redusere netto driftsmargin ved bruk av disposisjonsfond:
 - Engangspenger, ikke bærekraftig økonomistyring, redusert netto driftsmargin.
- Endre finansielle måltall:
 - lavere nivå på netto driftsmargin og disposisjonsfond samt høyere nivå på lånegjeld

Utfordringer:

- Enhetenes hverdager er blitt mer og mer krevende, bl.a. som følge av
 - Barnevernsreformen
 - Sentrale føringer, som digitaliseringsstrategien og nytt avløpsdirektiv
 - Større press på tjenestene som er kommunens primæroppgaver
 - Større press på personalet
- Enhetenes økonomiske rammer er marginale i forhold til nåværende driftsnivå. Enda større ressursbehov til primæroppgavene i framtiden
- Høyt sykefravær
- Kamp om arbeidskraft og riktig kompetanse
- Flere brukere i alle aldersgrupper med store sammensatte behov
- Økende innbyggerforventninger

- Enhetslederne har sett denne utviklingen over tid og er tydelig overfor kommunedirektøren på at ressursene til kommunens primæroppgaver bør økes hvis dagens tjenestenivå skal opprettholdes
- Press på tjenesteproduksjonen som følge av lite hensiktsmessig bygningsmasse.

Fokus på kommunens kjerneproduksjon Generalistkommune

Viktigere enn noen gang: Økonomisk styring i alle ledd

- Måltall vedtatt av kommunestyret 28.1.21
 - Netto driftsmargin
 - Gjeldsgrad
 - Disposisjonsfond
- Unngå uspesifiserte innsparinger
- Følg etablert planprosess og vedtatt økonomiplan

Økonomistyring viktig i alle ledd – fra kommunestyret til den enkelte enhet

Hva kjennetegner kommuner som har god økonomistyring?

Gode rutiner <ul style="list-style-type: none">• Problemer blir løpende identifisert• Analyserer og iverksetter raskt tiltak	Kommunen erkjenner eget ansvar
Problemer får ikke anledning til å utvikle seg over tid	Lærer av «de beste»
	Godt samarbeid POL-ADM

Kommunal- og
distriktsdepartementet

Kilde: Eivind Dale, kommunal- og distriktsdepartementet

Oppdal kommune

Driftsbudsjettet 2024, et forsvarlig men stramt budsjett

- Balansert driftsbudsjett
- Godt tjenestetilbud – som i hovedsak videreføres fra 2023
- 1.plass på Kommunebarometeret 2023
- Gode ledere og medarbeidere
- Har disposisjonsfond til å håndtere uforutsette hendelser i driftsbudsjettet
- Lav lånegjeld

Budsjett 2024 – stramt men godt

Finansielle måltall:

Oppnådd i Budsjett
2024

Netto driftsmargin skal utgjøre minimum 1,5% i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv.

1,1%

Gjeldsgrad: styres mot en gjeldsgrad som tilsvarer maksimalt 70% av driftsinntektene i gjennomsnitt i et fireårsperspektiv.

70%

Disposisjonsfond: Summen av samtlige disposisjonsfond skal utgjøre minimum 13% av driftsinntektene

16%

Investeringsbudsjettet 2024

Investeringer for ca. 120 millioner kroner, bl.a. i

- utbedring av vei, vann- og avløpsanlegg
- helseplattformen
- ny Høgmo barnehage (byggestart 2024)
- boligtomter
- oppgradering av bygg

Politisk behandling av Budsjett 2024

- Råd og utvalg 20.-23. november
- Formannskapet: 28. november
- Offentlig ettersyn 29. november-13. desember
- Kommunestyret: 14. desember

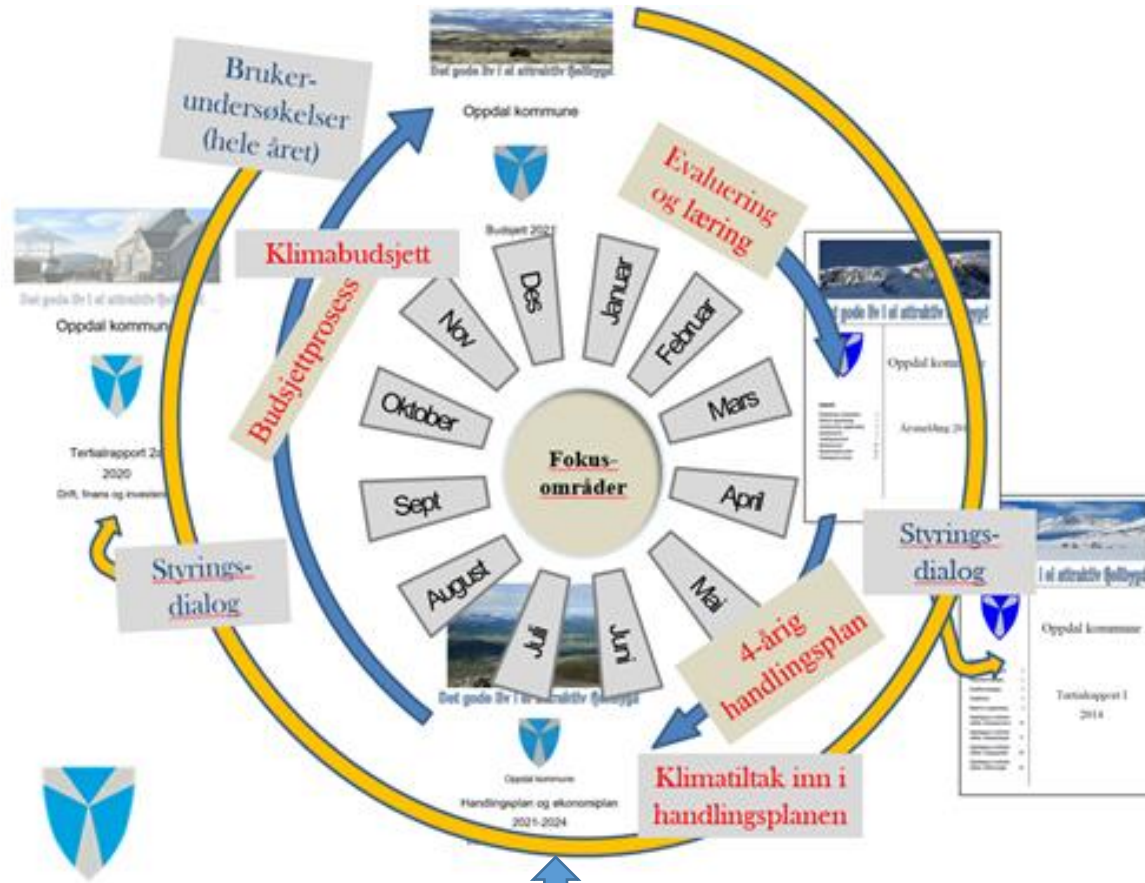

Nærmere om Budsjett 2024

v/økonomisjef

Årshjulet

	FOKUSOMRÅDE	MÅL	KRITISKE SUKSESSFAKTORER
samfunn	livskvalitet	Det gode liv i ei attraktiv fjellbygd	folkehelse omsorg stedsutvikling
organisasjon	brukere	Gode tjenester	HANDLINGSPÅR
	økonomi	God økonomistyring	
	medarbeidere	Best i lag	

Kommuneopplegget i forslag til statsbudsjett 2024

Kompensasjon for lønns- og prisvekst (deflator 4,3%)

Vekst i frie inntekter (realvekst) 5,1 milliarder kroner, i hovedsak kompensasjon for

- Demografikostnader (3,1 milliard)
- Pensjonskostnader ut over lønnsvekst (1,8 milliard)

Oppdal kommune: ca. 35 millioner kroner

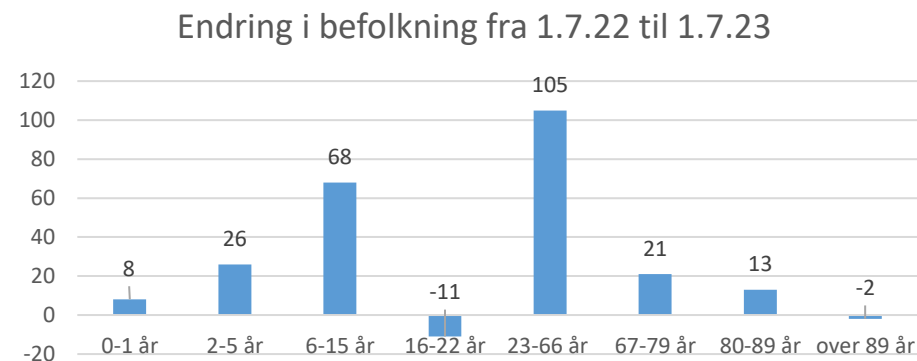
Forslag til statsbudsjett 2024

- Satsing i statsbudsjettet: Uendret foreldrebetaling barnehage fra 1.1.24 samt reduksjon i foreldrebetaling barnehage fra 1.8.24
- Maksimal foreldrebetaling i barnehagen videreføres med kr. 3.000 pr. måned fra 1.1.24 og kr. 1.500 (i bl.a. Oppdal) fra 1.8.24.
 - Kompensasjon til Oppdal: ca. 3 millioner kr.

Hvorfor økning i frie inntekter?

- Kompensasjon for lønns- og prisvekst + oppgaveendringer
- Endring i folketall fra 1.7.22 til 1.7.23: +228 innbyggere
 - 7.128 innbyggere 1.7.22
 - 7.256 innbyggere 1.1.23 (grunnlag for ØP24-27)
 - 7.356 innbyggere 1.7.23
- Litt høyere indeks for beregnet utgiftsbehov enn lagt til grunn i ØP 24 - 27
(befolknings sammensetning gjør at kommunen har blitt dyrere å drive)

Nye driftstiltak i ØP 24 – 27 innarbeidet i budsjett 2024

	Beløp i kr. innarbeidet i økonomiplanens driftsbudsjett i 2024	Beløp i kr. pr. år innarbeidet i økonomiplanens driftsbudsjett fra og med 2025
Sak 86/22 og 124/22 i kommunestyret: Styrking av legevaktjenesten, ny driftsavtale / driftsform for legetjenesten, etablering av distrikthelsetesenter i sokkeletasjen i ODMS-bygget, renovering av lokaler som skal brukes av psykisk helse og rus i ODMS-bygget samt økning av kommuneoverlegestillingen	13 099 000	7 967 000
Sak 21/23 i kommunestyret: 9,2 millioner kroner i investering i tomteområder 14 boligtomter i Rugdevegen og 6 boligtomter i Bjørkmoen 3. Årlige rente- og avdragsutgifter:		718 000
Sak 22/23 i formannskapet: Nye avtaler med privatpraktiserende veterinærer	915 000	915 000
12,7 millioner kroner eks. mva. i kostnadsøkning i investering i ny Høgmo barnehage gir økte årlige rente- og avdragsutgifter:		972 000
Sak 131/21 i kommunestyret: Tilskudd til Trøndelag fylkeskommune til ny bru over Alma, FV 6518		500 000
Budsjett 2023 i kommunestyret: Administrering av universitetsavtalen med NTNU	250 000	250 000
Sum totalt	14 264 000	11 322 000

Prioritert i
2024:

Lege-
tjenesten

og

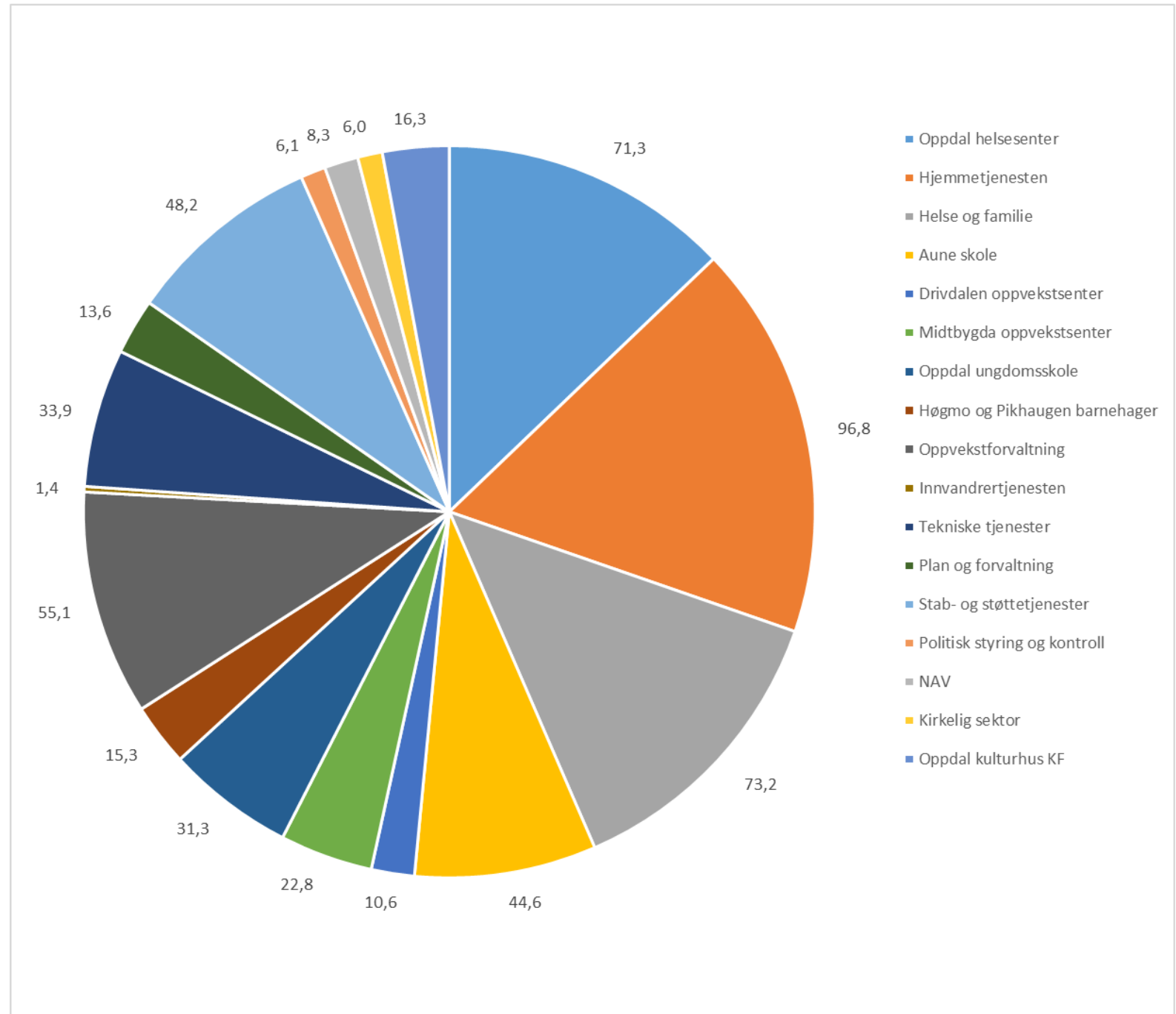
distrikts-
helse-
senter

	Netto dr.utg 2024	Netto dr.utg fom. 2025
Utvidelse av kommuneoverlegeressurs	500 000	500 000
Avvikling av avtale om kjøp av legevaktjenester fra private legesenter	-1 404 000	-1 404 000
Styrking av legevakt med fast hjelpepersonell og ekstra vikarleger knyttet til ferie og helligdager	1 400 000	1 400 000
Opprettelse av 2 null-liste-hjemler for leger	2 500 000	2 500 000
Vikarlegetjenester i ledige fastlegehjemler	1 688 000	
Virksomhetsoverdragelse av hjelpepersonell 2 legesenter (5,8 årsverk), inkl. daglig leder for legekantoret og legevakt	4 000 000	4 000 000
Overtakelse drift av legekantor 8.2 avtale	-1 114 000	-1 114 000
Løpende driftsutgifter	700 000	700 000
Utkjøp av goodwill og utstyr fra 6 privatpraktiserende leger	4 500 000	
Utvikling av distrikthelsesenter sin medisinske avdeling i legebygget sin sokkeletasje. Anslår 7,9 mill. kr. i investeringsutgifter: kr. 6.320.000 i låneopptak (serielån, 26 års avdragstid, 4% rente) og kr. 1.580.000 i mva.komp. Muliggjøre utvikling av kommunal legevakt og sykepleierpoliklinikk i sokkeletasje		493 000
FDV-kostnader for lokalene i sokkeletasjen		251 000
Renovering av gamle lokaler i ODMS slik at psykisk hels- og rusarbeid kan samlokaliseres med øvrige helsetjenester som fastleger, helsetasjons- og skolehelsetjenesten, innvandretjenesten og spesialister. Anslår 5 mill. kr. i investeringsutgifter: kr. 4.000.000 i låneopptak (serielån, 26 års avdragstid, 4% rente) og kr. 1.000.000 i mva.komp.		312 000
Tapt husleie som følge av at lokalene ikke lenger leies ut eksternt	329 000	329 000
Sum i ØP 24-27	13 099 000	7 967 000
<i>Tillegg i BU 2024:</i>		
Utkjøp av goodwill og utstyr fra ytterligere 2 privatpraktiserende leger	1 500 000	
Investeringer i IKT?	?	
Sum	14 599 000	7 967 000

Ca. 555 mill.
kr. i netto
driftsutgifter til
enhetene

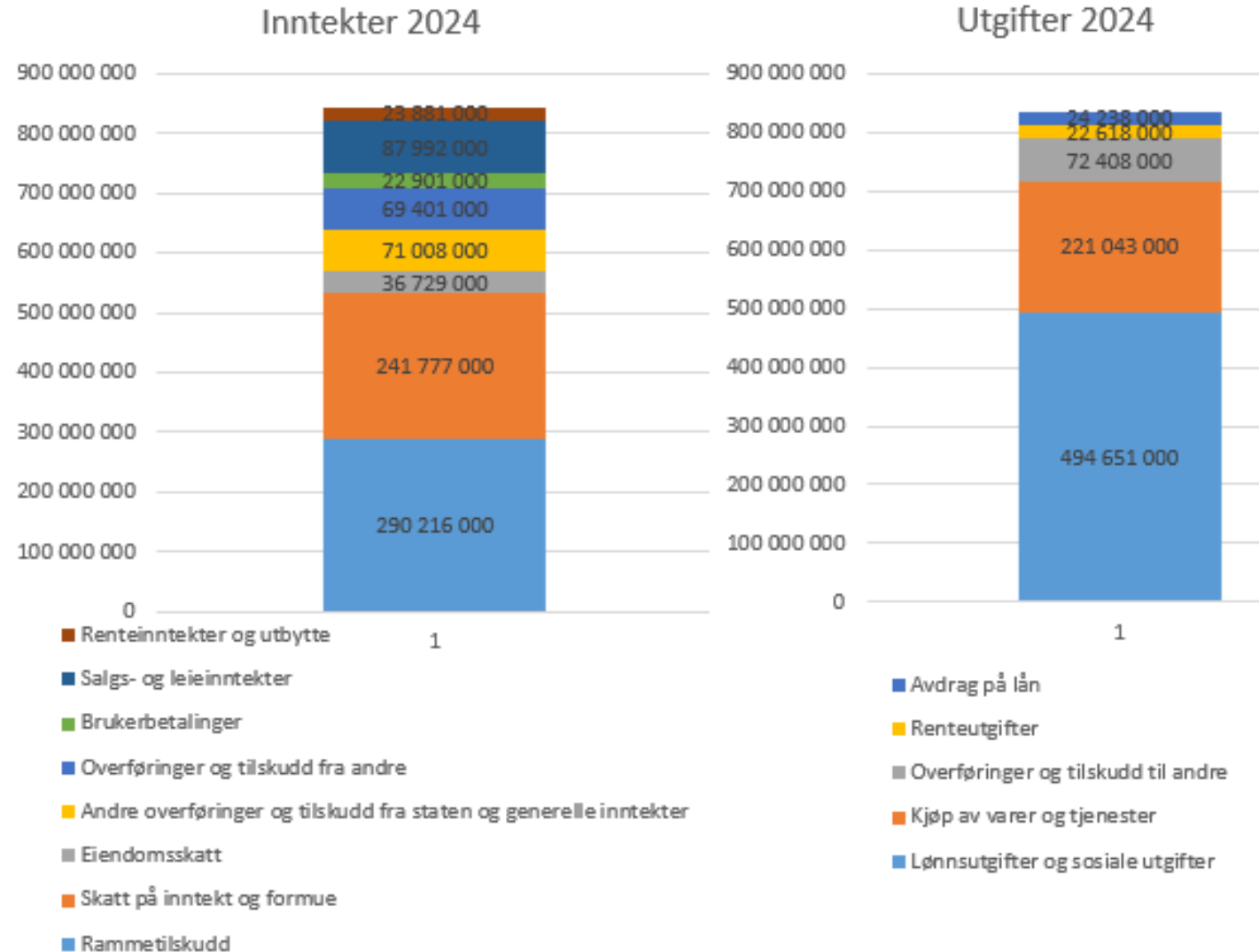
Beløp i millioner kroner

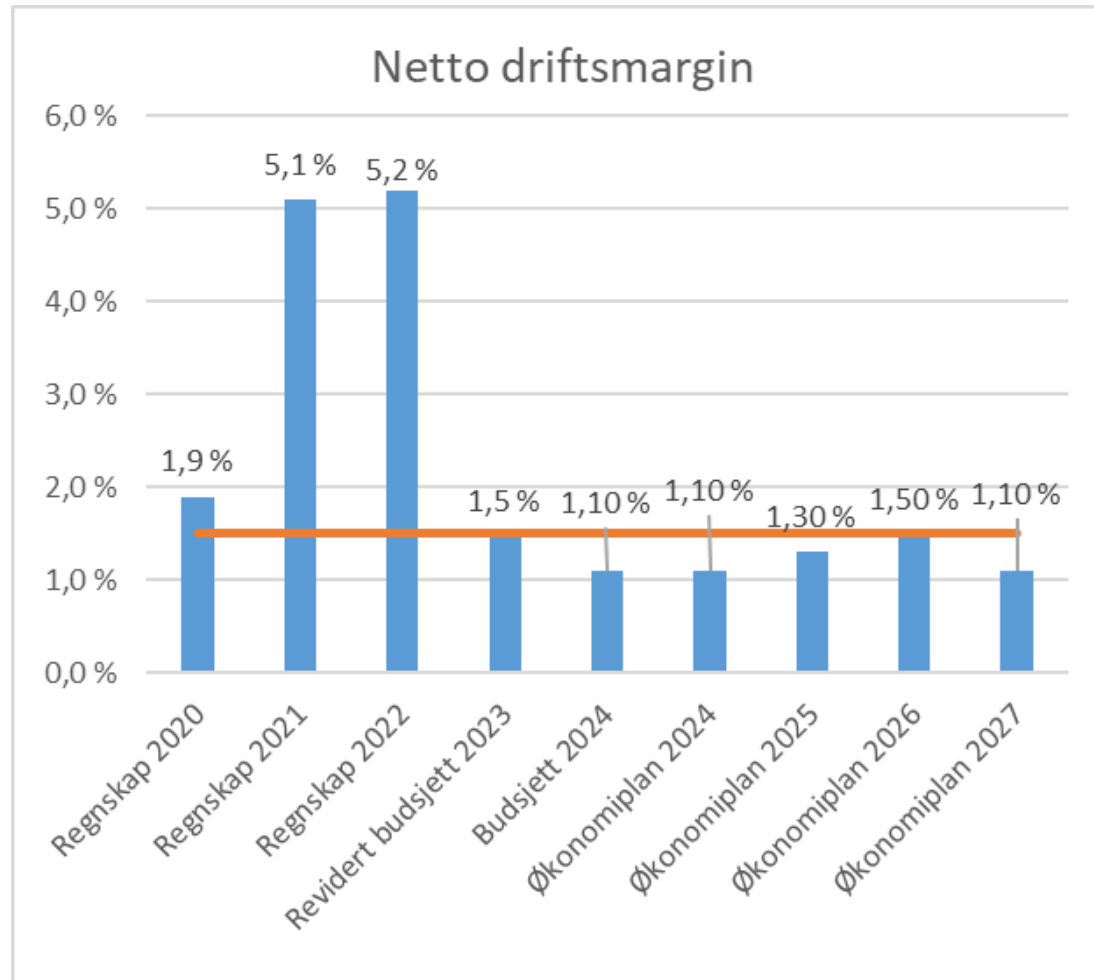
844 mill. kr. i inntekter minus 835 mill. kr. i utgifter = netto driftsresultat på 9 mill.kr.

Skatt og rammetilskudd utgjør ca. 65% av driftsinntektene

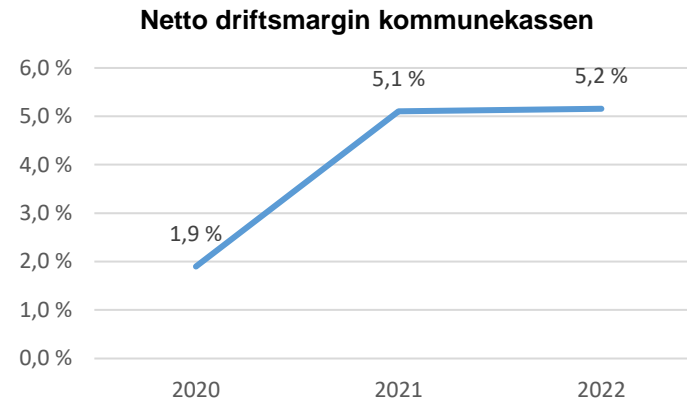
Lønn og sosial utgifter utgjør ca. 60% av driftsutgiftene

Netto driftsresultat / sum driftsinntekter = Netto driftsmargin

Regnskapsresultat siste 3 år

2020:
Skatteinntekter
Enhetsvise resultater

2021:
Skatteinntekter
Enhetsvise resultater
Korona-kompensasjon
Kraftinntekter

2022:
Skatteinntekter
Korona-kompensasjon
Kraftinntekter

Hvorfor være opptatt av netto driftsmargin?

- Inntektene større enn utgiftene = kan sette av penger på fond (sparekonto) til
 - å håndtere uforutsette forhold / engangstiltak
 - være egenkapital ved investeringer
- Sunn økonomisk styring over tid

Fond = sparepenger

- Disposisjonsfond: Finansierte tiltak i drifts- og investeringsbudsjettet
 - Håndtere uforutsette forhold / engangstiltak
 - Egenkapital ved investeringer → lavere lånebehov → lavere rente- og avdragsutgifter → mer penger til enhetenes tjenesteproduksjon til innbyggerne
- Ikke egnet til å finansiere løpende drift da det er engangspenger

Fond = sparepenger

- Bundne fond: Kan bare brukes til et bestemt formål. Eks: Selvkostfond, næringsfondet, gavemidler gitt til f.eks. hjemmetjenesten, Oppdal helsesenter
- Ubundne investeringsfond: Fritt fond som kan brukes som egenkapital ved investeringer
 - Kapitalfondet anslås til 7,4 mill. kr. pr. 31.12.24
 - Bærekraftsfondet (grunnkapital) anslås til 73,5 mill. kr. pr. 31.12.24
- Disposisjonsfond (ubundne driftsfond): Frie fond som kan brukes etter kommunestyrets bestemmelser (drift og investering)

Fond = sparepenger

- Disposisjonsfond (ubundne driftsfond) - En samlebetegnelse for fond som kan brukes i både drifts- og investeringsregnskapet

Fondsreserver	Anslag saldo 31.12.23	Netto bruk / avsetning i 2024	Anslag saldo 31.12.24	Alternativ saldo 31.12.24	
<i>Disposisjonsfond:</i>					
Generelt disposisjonsfond	37,7	-19,9	17,8	8,8	-7 mill til fotballhall, -2mill til Grønn fjellhageby (kst 21/76)
Disposisjonsfond til kapitalformål	28,0	4,5	32,4	32,4	
Infrastrukturfondet	0,0	3,3	3,3	3,3	
Bærekraftsfondets avkastning	9,3	4,4	13,8		20% til hovedstol, 40% til driftstiltak, 40% til såkornmidler til bærekraftsprosjekter
Enhetsvise disposisjonsfond	22,2	-1,0	21,2	21,2	
Flyktningefondet	28,2	15,1	43,3		Til framtidige løpende utgifter
Øvrige disposisjonsfond	1,3	-0,4	0,9	0,9	
Sum	126,8	6,0	132,8	66,7	
Andel av driftsinntektene			16 %	9 %	

Bruk av generelt disposisjonsfond 2024:

Innføring av helseplattformen (andel som skal føres i driftsregnskapet)	4 257 000
Revidering av kommuneplanen	700 000
Ny allmenn taksering for fastsettelse av nye takster for utskrivning av eiendomsskatt	4 453 000
Utkjøp av goodwill og inventar/utstyr fra 8 privatpraktiserende leger	6 000 000
Balansering av driftsbudsjettet 2024	2 895 000
Egenkapitalinnskudd KLP	1 600 000
Sum	19 905 000

Betalingssatsene styres av deflator

Økning i betalings­satsene fra 2023 til 2024: 4,3% (tilsva­rer defla­tor)

Gjelder betalings­satser SFO, matpenger og bleieavtale barnehager, praktisk bistand etter helse- og omsorgstjenesteloven §3-2, 6b (i hovedsak hjemmehjelp), matombringning, hjelpensjon Boas/Sanate­ll-tunet, nye husleieavtaler, leie av bygg, rom og anlegg, eiendomsopplysninger (meglerpakker)

Egne beregninger for fastsettelse av gebyr for selvkosttjenester (vann, avløp, feiing, renovasjon, byggesak, oppmåling, private planforslag, utslippstillatel­ser, eierseksjonering).

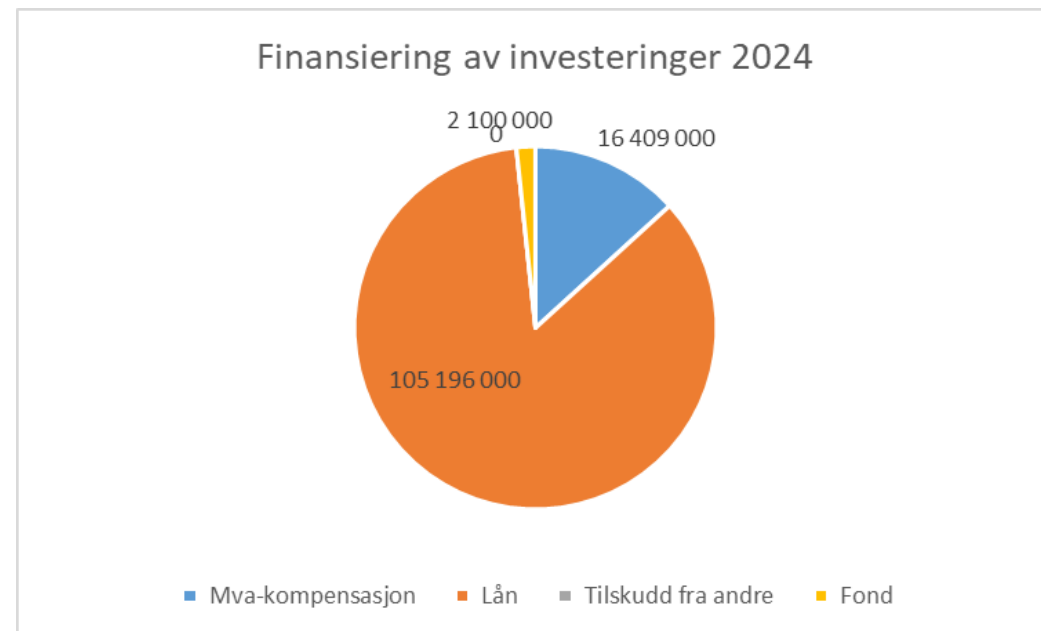
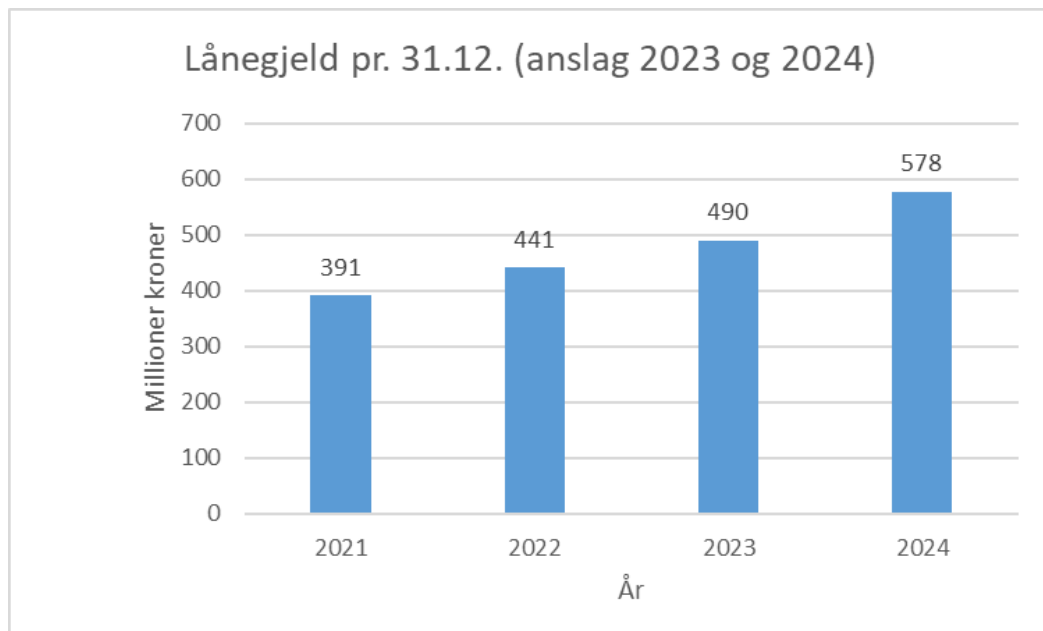

Hvordan vises endringer i enhetens rammer fra 2023 til 2024?

Oppdal helsesenter (OHS)	2024
Konsekvensjustering: Bevilning i 2023 til midlertidig 50% merkantil stilling trekkes ut fra 2024	-353 000
Vedtatte endringer i enhetens nettoutgift i økonomiplan 2024-2027	-353 000
Lønns- og prisvekst	3 662 000
Konsekvensjustering: behov for 1:1-bemanning	2 238 000
Sum endring i enhetens nettoutgift fra 2023 til 2024	5 547 000

Lånegjeld og investeringer

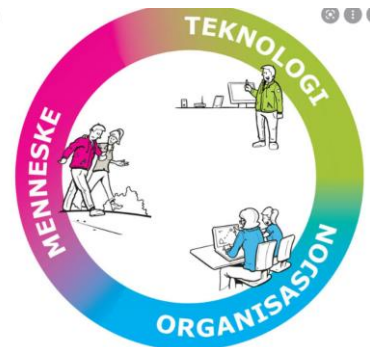
Økning i lånegjeld 2022 til 2023: i hovedsak brannstasjon og vann- og avløpsanlegg

Økning i lånegjeld fra 2023 til 2024: i hovedsak Høgmo barnehage, vann- og avløpsanlegg, ODMS-bygget, boligområder, helseplattformen.

Detaljer om investeringsbudsjettet:

- Detaljer om investeringsbudsjettet finnes i kapitlene
 - Budsjetterte investeringsprosjekter med finansiering
 - Omtale av investeringsprosjektene
- Opplisting av prosjektene med info om brutto investeringsbeløp finnes i Bevilgningsoversikt investering etter budsjett og regnskapsforskriften §5-5 andre ledd

Bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften §5-5 andre ledd

	2024	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
6835 Oppgradering av ODMS-byggene	2 000 000	1 000 000	0
6838 Overtakelse av bygninger ODMS AS		0	41 913 560
6840 Flomsikring boligområder Oppdal sentrum, Østre vannveg	700 000		
6841 Midtbygda oppvekstsenter, solskjerming	136 000		
6842 Retting av byggfeil på pasientrom helsesenteret	350 000		
6843 Renovering av ODMS-lokaler	5 000 000		
6844 Utvikling av distriktshelsesenter i ODMS-bygget	7 900 000		
6845 Oppgradering / utskifting av nød-/ledlysh OHS, slavepanel brannvarsling Boas og Bjerkehagen 7, 9 og 11	200 000		
6846 Slokkeanlegg vanntåkeanlegg i utleiebolig Aunevegen 31	200 000		

Lykke til med det politiske arbeidet med Budsjett 2024

